

A Női Ipar- és Kereskedelmi Tanodától a Könnyűipari Műszaki Főiskoláig

Prokai Piroska

Az iskolarendszerű könnyűipari szakemberképzés szakmai gyökerei az 1873-ban alapított Női Ipar- és Kereskedelmi Tanodához nyúlnak vissza. Az 1873/74-es tanévben 24 tanulóval indult meg a 3 éves iskolarendszerű szakképzés a budapesti Üllői út 1. szám alatt.

Néhány, az 1879-1893-as években bekövetkezett szervezeti változás megváltoztatta az iskola címét – Nőipariskola – és teljesen gyakorlati irányú szakiskolává alakította. A Nőipariskola és az 1880-ban Budán létesített fiókiskola együtt sem tudta a rohamosan növekvő igényeket kielégíteni. 1908-ban már közel 400 tanulója volt, így még nagyobb és alkalmasabb helyiségre volt szüksége az egyre fejlődő, kiállításairól és jó szakképzéséről híressé vált intézetnek. 1911-ben adták át a Rákóczi tér 4. szám alatti iskolaépületet.

A Nőipariskola épületében, vele társiskolaként nyitotta meg kapuit a négyéves, érettségít nyújtó Állami Ipari Lányközépiskola. Tantervében kettős célt igyekezett megvalósítani, az általános műveltség nyújtása mellett szakmájában megfelelően felkészült iparosokat képezni. Az Állami Ipari Leányközépiskola elméleti szakmai tantárgyai követték az önálló kisiparos képzés gondolatát. Az első ipari középiskolai érettségít 1943-ban tartották 25 tanuló részvételével. Az Állami Ipari Leányközépiskola, valamint Nőipariskola 1949-ig megszakítás nélkül működött.

1950 tavaszán, a háború után az újjáéledő és fejlődő ipari igények haladásával született meg az elhatározás, hogy „létesíteni kellene a textilgyárak környezetében, valahol Óbudán – egy vegyész jellegű műszaki középiskolát”. A megvalósításhoz azonban hiányzott az iskolaépület, a felszerelés, a szakmai tanárok. 1950. szeptember elsején a Lajos utcában három első évfolyammal megindult a tanítás. Az iskola első neve 31. számú Ipari Gimnázium Vegyipari tagozata. Alig egy hónap elteltével a név I. számú Vegyipari Technikummá válto-

zott. 1951. augusztus 1-jétől a Fővárosi Tanács Oktatási Osztályától átvette a felügyeletet a Könnyűipari Minisztérium. Az iskola neve Vegyipari Technikum, majd 1955-től Than Károly Vegyipari Szakközépiskola.

Felsőfokú könnyűipari képzés kezdete

Az 1960-as években bekövetkezett ipari fellendülés, a könnyűipari vállalatok koncentrációja megkövetelte a szakemberképzésben is a felsőfokú szint létrehozását. A technikumok szakközépiskolává alakultak, és sorra létesültek a felsőfokú technikumok.

A magyar könnyűipar első önálló felsőoktatási intézményét a Felsőfokú Könnyűipari Technikumot a törvény 12/1962 sz. rendeletével alapította a kormány. Itt kell megemlíteni, hogy 1947-ben már létrejött és öt éven át működött az Állami Műszaki Főiskola, mely tizenkét szakon, közöttük öt könnyűipari szakon – érettségít helyettesítő ún. szakérettségi után – esti tagozaton képzett üzemmérnököket, köztük papíripari mérnököket is.

1951-ben már felmerült egy önálló könnyűipari műszaki egyetem létesítésének gondolata. Az új egyetem felállításának időpontját 1955-re tűzték ki, ám 1954 az új könnyűipari egyetem létesítésére tett tervek megghiúsultak.

A felsőfokú technikumok hálózatát 1970-ig kellett volna fokozatosan kiépíteni. A nagy szakemberhiányra való tekintettel az ipari minisztériumok azok gyorsabb ütemű kiépítését szorgalmazták.

A Felsőfokú Könnyűipari Technikum első tanévét 1962. október 30-án Földi László könnyűipari miniszterhelyettes nyitotta meg. Az oktatás 1962. november 2-án 25 fő bőrfeldolgozóipari és 39 fő ruhaipar esti tagozatos hallgatóval indult meg.

A Felsőfokú Könnyűipari Technikum Rákóczi téri épületben kezdte meg működését.

A felsőfokú szaktechnikus képzés 1962 őszén még csak óraadókkal, az 1963/64-es tanév pedig

már alapító tantestülettel indult meg nappali és esti tagozaton is. Szalay Dezső intézetigazgató mellett az alapító tanárok: dr. Scharnitzky Viktor, Schuller Gábor, Lukács Ottó, dr. Homonnay György és dr. Beke János voltak.

1963 őszén a nappali tagozatos ruha- és bőripari szak mellett esti tagozaton is megindult a képzés nyomda- és papíripari szakokon. A textilipari szak 1970-ben indult mindkét tagozaton. A szakok folyamatos indításával a hallgatói létszám gyorsan növekedett, ezért bővíteni kellett a főállású oktatók számát. Neves szakemberek, egyetemi oktatók kapcsolódtak be a képzésbe: dr. Németh Endre, dr. Erdélyi József, dr. Gara Miklós, dr. Schmalz József, dr. Elbert Árpádné, dr. Ivitz Rudolf, Loránt László, Beck Tamásné dr., Bertalan Gábor.

Megalakultak az alaptárgyi- és a szaktanszékek. Az első tanszékvezetők: dr. Scharnitzky Viktor (Matematika Tanszék), dr. Homonnay György (Gépészeti Tanszék), Schuller Gábor (Marxizmus-Lenizmus Tanszék), dr. Beke János (Bőrtechnológiai Tanszék), Németh Endre (Ruhaiipari Tanszék), Erdélyi József (Papíripari Tanszék), dr. Gara Miklós (Nyomdaipari Tanszék), dr. Schmalz József (Textiltechnológiai Tanszék).

A szakok bővülésével és az évfolyamok felfutásával hamarosan kicsinek bizonyult a Rákóczi téri iskolaépület.

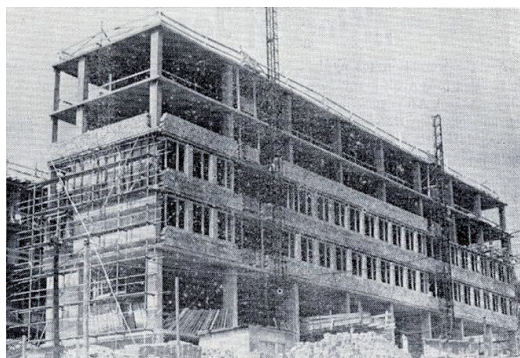
A szakmai gyakorlatok kutatóintézeti laboratóriumokban és számos külső helyen folytak. Az előadások jelentős része átkerült a Markó utcai Bolyai épületébe és a város több helyén bérelt előadótermekbe és gyakorlati helyekre. 1970-ben a szétszórtság tovább fokozódott. A Felsőfokú Könnyűipari Technikum a tanulók önálló kollégiumi elhelyezéséről sem tudott gondoskodni, ezért különböző középiskolai kollégiumok látták „vendégül” a diákokat.

1970-re azonban már főiskolai követelményeknek megfelelő tantervek kerültek kidolgozásra és bevezetésre.

A Felsőfokú Könnyűipari Technikum működése során bebizonyította életképességét, mivel a végzett szaktechnikusok megállták helyüket az erőteljesen fejlődő könnyűiparban. 1962 és 1972 között 729 felsőfokú szaktechnikus diplomát adtak ki.

A hallgatói és oktatói létszámnövekedés, a számos telephely, a szétszórtság felvetette egy új központi iskolaépület létesítését. Az új oktatási épület helyét Óbudán a Doberdó út mentén jelölték ki. Az első tanulmánytervek 1965-ben már elkészültek, majd a dokumentációk áttervezése nyerte el az épülettömb mai képét.

1968 őszén hallgatók, oktatók, dolgozók, a szomszédos Than Károly Technikum diákjai és tanárai megkezdtek a Doberdó úti telek rendezését, mely akkor egy elhagyatott, elhanyagolt temető volt. 1969 tavaszán megkezdődött az építkezés.

Az oktatók és hallgatók 6000 óra társadalmi munkával járultak hozzá az építkezéshez.

Időközben az Oktatási Minisztérium és a Könnyűipari Minisztérium egyetértésre jutott abban, hogy az épület elkészültével a Felsőfokú Könnyűipari Technikum már, mint Könnyűipari Műszaki Főiskola működjön. A tanulmányi és kollégiumi épületkomplexum hivatalos átadására 1973. október 1-jén került sor.

